

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
ȘCOALA GIMNAZIALĂ
” VASILE CÎRLOVA”**

**SUS, ROMÂNE, RIDICĂ-ȚI
FRUNTEA, CĂ AZI EȘTI LIBER
ÎN ȚARA TA!**

(Stegarul Constantin Putici)

**EDIȚIA a X – a
28 NOIEMBRIE 2019-ora 13.00**

CONCURS REGIONAL

Domeniul educație civică, voluntariat, proiecte caritabile

MOTTO:

"Scopul istoriei este de a ne face să înțelegem starea de față a fiecărui popor în parte și a omenirii în genere și direcția pe care vor apuca popoarele și omenirea în viitor"
(A.D.Xenopol)

TRĂIASCĂ

ROMÂNIA
MARE!

***"Veniți, români! Porniți-vă spre munte!
V-arată drumul morții din morminte.
Să nu uitați a veacurilor carte,
Veniți, veniți!... Căci adevăr zic vouă:
Ori vă mutați hotarul mai departe,
Ori veți muri cu trupul frânt în două"***

Octavian Goga,
"Latinitatea strigă din tranșee", 1916

Adunarea Națională de la Alba Iulia
(1 decembrie 1918)

Aprobat,
Inspector Școlar General ,
Prof.Cristina Stroe

Avizat,
Inspector Activități Educative,
Prof. Stancu Cornelia

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN DÂMBOVIȚA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ VASILE CÎRLOVA” TÂRGOVIȘTE

PREZENTAREA PROIECTULUI

Organizatori:

- prof. Stroe Cristina
- prof. Stancu Cornelia
- prof, Stan Mihail
- prof.Ghiță Tatiana
- prof. Milea Angelica
- prof. Costache Tatiana
- prof. Năstase Andreea
- prof. Ionescu Ecaterina
- prof. Sîrbu Daniela

Parteneri

1. INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEN DÂMBOVIȚA
2. PALATUL COPILOR TÂRGOVIȘTE
4. PRIMĂRIA MUNICIPIULUI TÂRGOVIȘTE
5. ALIANȚA PENTRU CENTENAR
6. CENTRUL EUROPE DIRECTE
7. BATALIONUL 114 TANCURI "PETRU CERCEL"

ARGUMENT

„Importanță în istorie au două lucruri: s-o înțelegi ca dezvoltare și să înțelegi, să judeci sau să condamni sufletește pe aceia care au jucat un rol în istorie; să-i tratezi ca oameni vii pe care i-ai întâlnit înaintea ta, ai avut a face cu ei, i-ai lăudat, i-ai osândit; să-i auzi vorbind și să-i vezi mergând.”

(N. Iorga)

Consolidarea unei identități proprii, individuale și colective se realizează prin cunoașterea patrimoniului istoric comun exprimat pe dimensiuni regionale, naționale, europene și mondiale.

Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, este necesară dezvoltarea competențelor de cercetare, analiză și exprimare eficientă, orală și în scris.

Concursul își propune promovarea valorilor culturale, secțiunile adresate elevilor urmărind valorificarea potențialului intelectual și creativ al acestora.

De asemenea, acțiunea reprezintă o oportunitate în realizarea unui schimb de experiență între elevii și cadrele didactice din județ și din țară, pornind de la premisa că eficiența actului educativ constă în împletirea tendințelor tradiționale cu cele moderne și prelucrarea informației într-o manieră care să se plieze pe cerințele societății moderne.

SCOPE: sensibilizarea elevilor și a comunității în vederea cunoașterii identității naționale și dezvoltării sentimentului patriotic.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- conștientizarea semnificației zilei de 1 Decembrie în istoria românilor;
- dezvoltarea capacității de a înțelege și de a transmite intenții, gânduri, semnificații prin mijloace de limbaj scris ;
- încurajarea și stimularea interesului elevilor pentru lumea miraculoasă a istoriei;
- dezvoltarea sensibilității elevilor față de valorile morale și cultivarea sentimentului de a fi român;
- antrenarea cadrelor didactice în organizarea activităților extracurriculare desfășurate cu participarea elevilor;

GRUPUL ȚINTĂ: elevi din învățământul preuniversitar

DURATA PROIECTULUI: august 2019- martie 2020

LOCUL DE DESFĂȘURARE : Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova „Târgoviște

DATA : 28 noiembrie 2019

Concursul este deschis tuturor elevilor , dar și cadrelor didactice din învățământul preuniversitar !

REZUMATUL PROIECTULUI:

Concursul Regional “Sus, române, ridică-ți fruntea, că azi ești liber în țara ta!” se va desfășura astfel:

1

1. 🌸 Secțiunea I – elevi ciclul primar (clasa pregătitoare – clasa a IV-a) .

„Suflet de român” – lucrări artistice realizate în diferite tehnici : acuarelă, tempera, lucru cu ceară, colaj, modelaj etc;

ANEXA 1

2. 🌸 Secțiunea II – elevi ciclul gimnazial , liceal; ANEXA 1

„Sunt mândru că sunt român!” - creații literare (compuneri/poezii) având ca temă aspecte legate de țara noastră: tradiții, obiceiuri populare românești, evenimente istorice etc.;

3. 🌸 Secțiunea III – elevi ciclul gimnazial (echipaje formate din 3 elevi) : PARTICIPARE DIRECTĂ ANEXA 1

„Sunt român!” – concurs tematic (verificarea cunoștințelor de istorie);

4. 🌸 Secțiunea IV – elevi ciclul gimnazial , liceal (echipaj 2 elevi);

„Istorie și culoare”- concurs de postere pe o temă dată (**Trăiască România Mare !**) ; PARTICIPARE DIRECTĂ

ANEXA 1

5. 🌸 Secțiunea V – cadre didactice – ciclul primar/ gimnazial /liceal :

Simpozion – Controversele Unirii necondiționate !

. PARTICIPARE DIRECTĂ / INDIRECTĂ

ANEXA 2

DESCRIEREA ACTIVITĂȚILOR

1. Lansarea proiectului

Data: august 2019

Locul desfășurării: online

2. Înscrierea participanților :

Perioada de înscriere: **1 – 22 noiembrie 2019**

Modul de desfășurare: fișele de înscriere vor fi trimise online pe adresa:

nastase_andr2005@yahoo.com.

Lucrările pentru secțiunile I și II pot fi trimise în perioada **1 - 22 noiembrie 2019**, prin poștă la adresa: Școala „Vasile Cîrlova”, Târgoviște, Calea Domnească, Nr.184, Dâmbovița cod poștal 130008.

Echipajele participante la secțiunea a III vor fi formate din doi / **trei** elevi de aceeași vârstă sau vârste diferite din clasele V-VIII, iar echipajele participante la secțiunea a IV vor fi formate din **doi** elevi de aceeași vârstă sau vârste diferite din clasele V –XII.”
Locul desfășurării : Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova”, Târgoviște

Persoana de contact :

prof. NĂSTASE ANDREEA Tel : 0723 453 425

**3. Evaluarea creațiilor literare și a lucrărilor artistice de către juriul de specialitate ;
PREȘEDINTE prof. Ghiță Tatiana**

Data: **25 NOIEMBRIE 2019**

Locul desfășurării: Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova” Târgoviște

4. Amenajarea expoziției cu lucrările artistice:

Data : **25 NOIEMBRIE 2019**

Locul desfășurării: Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova” Târgoviște

5. Desfășurarea concursului , evaluarea și premiarea echipajelor:

Data: **28 NOIEMBRIE 2019**

Locul desfășurării: Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova” Târgoviște

**PREȘEDINTELE JURIULUI : INSPECTOR ȘCOLAR
PROF. STROE CRISTINA**

**VICEPREȘEDINTELE JURIULUI : INSPECTOR ȘCOLAR DE SPECIALITATE
PROF. MILEA ANGELICA**

Inițiator proiect:

Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova” Târgoviște

Aprobat,
Inspector Școlar General ,
Prof.Cristina Stroe

Avizat,
Inspector Activități Educative,
Prof. Stancu Cornelia

REGULAMENT DE ÎNSCRIERE ȘI DE PARTICIPARE

Fiecare elev se poate înscrie la una sau mai multe secțiuni. Pentru Secțiunea III se poate înscrie în concurs din aceeași școală **un singur echipaj (TREI elevi)** pentru concursul tematic, iar la Secțiunea IV **un singur echipaj (doi elevi)** pentru concursul de postere.

Pentru Secțiunile I și II se poate trimite **o singură** lucrare pe nivel de studiu (1 lucrare – clasa pregătitoare , 1 lucrare – clasa I , 1 lucrare – clasa a II-a , 1 lucrare – clasa a III-a, 1 lucrare – clasa a IV-a, 1 lucrare – clasa a V-a, 1 lucrare – clasa a VI-a, 1 lucrare – clasa a VII-a, 1 lucrare – clasa a VIII-a, 1 lucrare – clasa a IX-a, 1 lucrare – clasa a X-a, 1 lucrare – clasa a XI-a, 1 lucrare – clasa a XII-a.

Acolo unde sunt mai multe echipe sau lucrări pregătite pentru concurs, selecția se va face la nivelul unității participante.

Lucrările trimise peste numărul menționat NU intră în concurs!

REALIZAREA / REDACTAREA LUCRĂRILOR:

Secțiunea I :

- lucrări artistice realizate în diferite tehnici : acuarelă, tempera, lucru cu ceară, colaj, modelaj etc; pornind de la tematica stabilită;

Fiecare lucrare va avea afișat vizibil o etichetă cu următorul conținut: numele și prenumele elevului/lor, clasa, școala, localitatea, profesorul îndrumător.

Secțiunea II :

– creațiile literare (poezii, compuneri)) având ca temă aspecte legate de țara noastră: tradiții, obiceiuri populare românești, evenimente istorice etc.;

Textele vor fi redactate pe format A4, la un rând, cu margini de 20 mm (text aliniat „justifid”), obligatoriu cu diacritice, font: „Times New Roman” de 12. Titlurile vor fi scrise cu majuscule, bold, centrat.

La finalul lucrării în colțul din dreapta jos se vor menționa: numele și prenumele autorului, clasa, școala, localitatea, profesorul îndrumător.

Secțiunea III:

. „ **ROMÂNIA MARE ÎN VECHILE-I HOTARE !** ” concurs tematic (verificarea cunoștințelor de istorie);

Bibliografie:

Atașată la finalul proiectului

Secțiunea IV :

„Istorie și culoare”- concurs de postere pe tema dată (**Trăiască România Mare !**);
Posterele pot fi realizate de o echipă formată din doi elevi. Pagina (carton A3) este curată, îngrijită. Spațiul este judicios folosit. Se păstrează proporțiile între spațiul alb și culoare. Prezentarea este esențializată și atractivă. Imaginile sunt adecvate tematicii propuse.

Textul este echilibrat în raport cu imaginile/desele. Titlul și subtitlul sunt expresive și originale.

Pe verso, vor conține o etichetă în care vor fi precizate: numele și prenumele elevului, școala, clasa, localitatea, județul, numele și prenumele cadrului didactic îndrumător.

Pentru postere timpul de lucru este de 60 de minute, fiecare echipaj își vor asigura materialele necesare realizării posterului.

Secțiunea V :

Simpozion – Simpozion – Controversele Unirii necondiționate !

Comunicările vor fi însoțite de materiale didactice (proiecte didactice, fișe de lucru, exemple de bune practici, etc.)

Textele vor fi redactate pe format A4, la un rând, cu margini de 20 mm (text aliniat „justifid”), obligatoriu cu diacritice, font: „Times New Roman” de 12. Titlurile vor fi scrise cu majuscule, bold, centrat.

MOD DE CERTIFICARE:

Fiecare cadru didactic coordonator va primi la finalul concursului adeverință și acord de parteneriat la adresa menționată pe fișa de înscriere.

Toți participanții vor primi diplome de participare, cu numele membrilor echipajului și al profesorului coordonator.

Se vor acorda premiile I, II, III, mențiuni (**25 %** din numărul participanților).

Director,
prof. Tatiana Costache

Coordonator,
prof. Ecaterina Ionescu

Anexa 1

Fișă de înscriere elevi

**Concurs Regional “SUS, ROMÂNE, RIDICĂ-ȚI FRUNTEA, CĂ AZI EȘTI LIBER
ÎN ȚARA TA!”**

Ediția a X-a-2019/28.X.2019

Unitatea școlară:

.....

Adresa unității școlare (localitate, stradă, nr., județ, cod poștal, adresa e- mail,
nr telefon)

.....

.....

Nume și prenume elev:

1

2.....

3.....

4.....

Clasa.....

Titlul lucrării

.....

Secțiunea la care participă.....

Cadrul didactic îndrumător: (nume , telefon , e-mail).....

.....

.....

Fișa de înscriere incompletă nu va intra spre jurizare !

Anexa 2

Fișă de înscriere cadre didactice

**Concurs Regional “SUS, ROMÂNE, RIDICĂ-ȚI FRUNTEA, CĂ AZI EȘTI LIBER
ÎN ȚARA TA!
Ediția a X-a-2019/28.X.2019**

Unitatea școlară:

.....

Adresa unității școlare (localitate, stradă, nr., județ, cod poștal, adresa e-mail, nr
telefon)

.....

.....

Titlul lucrării

.....

Secțiunea la care participă.....

Cadrul didactic: (nume ,telefon ,e-mail).....

.....

.....

Fișa de înscriere incompletă nu va intra spre jurizare !

Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova”
Târgoviște, jud Dâmbovita

Școala
Localitateajud.....

Calea Domneasca Nr.184
TELEFON 0245640238
E-mail : vcarlova@yahoo.com
Nr din

Str.Nr.....
TELEFON
E-mail.....
Nr.....din.....

ACORD DE PARTENERIAT

Încheiat aziîntre Școala Gimnazială „Vasile Cîrlova” Târgoviște, reprezentată de prof. **Costache Tatiana** în calitate de **director** și organizator, și prof. Ecaterina Ionescu- în calitate de coordonator și Școala....., reprezentată de prof....., în calitate de **director** și.....în calitate de **parteneri**, în cadrul Concursului Regional “**SUS, ROMÂNE, RIDICĂ-ȚI FRUNTEA, CĂ AZI EȘTI LIBER ÎN ȚARA TA!**”, Ediția a X-a-2019/28.X.2019

Obiectul acordului:

Obiectul prezentului acord de parteneriat îl reprezintă colaborarea dintre părți în vederea desfășurării Concursului Regional “SUS, ROMÂNE, RIDICĂ-ȚI FRUNTEA, CĂ EȘTI LIBER ÎN ȚARA TA!, Ediția a X-a-2019/28.X.2019, Târgoviște.

Grup țintă: Elevi din învățământul preuniversitar.

Obligațiile părților:

Școala coordonatoare se obligă:

- Să informeze din timp instituțiile partenere cu privire la desfășurarea concursului;
- Să respecte termenul de desfășurare al concursului;
- Să întrunească echipa de moderatori și comisia de evaluare a lucrărilor;
- Să distribuie adevărurile și diplomele participanților înscriși la concurs.

Școala participantă se obligă :

- Să mediatizeze concursul în instituția în care își desfășoară activitatea;
- Să îndrume elevii în realizarea lucrărilor;
- Să respecte regulamentul de desfășurare al concursului.

Partenerii se obligă să colaboreze pe toată durata concursului pentru ca acesta să se deruleze conform scopului stabilit.

Prezentul acord se încheie în 2 (două) exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

Acordul de parteneriat incomplet nu va va fi luat în considerare !

Școala Gimnazială “Vasile Cîrlova”
Târgoviște
Director,
Prof. Costache Tatiana

Școala
Localitatea.
Director,
prof.....

FORMAREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR

Cuvinte-cheie

■ autodeterminare

Repere cronologice

1917, 2 decembrie: la Chișinău se proclamă Republica Democratică Moldovenească

1918, ianuarie: Moldova se proclamă independentă

27 martie: unirea Basarabiei cu România

3 octombrie: manifestul împăratului austro-ungar Carol I

18 octombrie: înființarea Consiliului Național Român Central

15 noiembrie: unirea Bucovinei cu România

18 noiembrie/1 decembrie: Marea Adunare Națională de la Alba Iulia

1919–1920: recunoașterea Unirii prin tratatele semnate în cadrul Conferinței de la Versailles.

Biografie

Vasile Goldiș
(1862–1934)

Fiu de preot, Vasile Goldiș a studiat istoria și latina la Budapesta și Viena. A devenit profesor de istorie la Caransebeș și apoi la Brașov. Conducător de frunte al Partidului Național Român, Goldiș a fost deputat în Parlamentul de la Pesta. În 1918 a redactat „Declarațiunea” de la Oradea din 12 octombrie 1918. În Consiliul Dirigent al Transilvaniei a deținut portofoliul Cultelor și Instrucțiunii Publice. Mai târziu a fost ministru al Cultelor (1926–1927) în guvernul de la București. A fost membru al Academiei și președinte al *Astrei*.

Încheierea războiului a creat un cadru favorabil pentru rezolvarea vechilor probleme naționale ale Europei: înfrângerea militară a Puterilor Centrale, pe de o parte, și, pe de altă parte, dispariția imperiului țarist în urma revoluției bolșevice din 1917 au dus la proclamarea dreptului fiecărui popor la autodeterminare. Pentru români, aceasta a însemnat împlinirea speranțelor lor de a uni într-un singur stat toate teritoriile locuite majoritar de ei. România Mare ia acum naștere prin efortul conjugat al populației românești din provinciile aflate până atunci sub stăpânire străină și al intervențiilor diplomatice ale regatului României pe lângă Congresul de pace de la Paris.

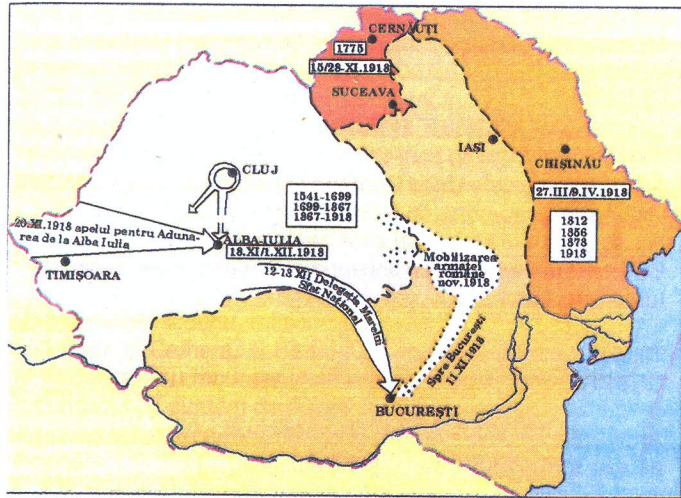
Unirea Basarabiei cu România. Prima provincie care s-a unit cu patria mamă a fost Basarabia, care a beneficiat de noua politică în domeniul naționalităților promovată de Rusia bolșevică. Emanciparea națională a românilor basarabeni a început prin înființarea unui Partid Național Moldovenesc (3 aprilie 1917), urmată de proclamarea autonomiei provinciei și alegerea unui Sfat al Țării ca organ suprem conducător (octombrie 1917). La 2 decembrie 1917, Sfatul ales proclamă Republica Democratică Moldovenească, menținând-o deocamdată în cadrul federației ruse. În ianuarie 1918 însă, republica își declară independența, iar în martie același Sfat al Țării votează la Chișinău (*doc 2*) unirea Basarabiei cu România. Drept răspuns la opțiunea exprimată de români, Rusia a rupt legăturile diplomatice cu România și a sechestrat întreg tezaurul românesc, încredințat spre păstrare guvernului rus în 1917 din teama ca acesta să nu cadă în mâna Puterilor Centrale care înaintau către Moldova.

Unirea Bucovinei cu România. În toamna anului 1918 Habsburgii vehiculau ideea anexării Bucovinei la Galiția, iar Ucraina, care-și proclamase independența față de Rusia, o revendica la rândul ei. Pentru a dejuca planurile austriece și ucrainene, la 14 octombrie 1918, la Cernăuți, s-a constituit, sub conducerea lui Iancu Flondor, Consiliul Național Român. Acesta a formulat dorința românilor din Bucovina de a se uni cu România, unire proclamată în fapt la 15 noiembrie 1918 de către un Congres General al Bucovinei, convocat în capitala provinciei (*doc 2*), și susținut de majoritatea celorlalți locuitori.

Unirea Transilvaniei cu România. Încă înainte de manifestul „Către popoarele mele credincioase” al noului împărat Carol I, urmașul lui Franz Iosif, care anunța transformarea monarhiei într-un stat federal, la 29 septembrie Partidul Național Român a adoptat Declarația de autodeterminare, redactată de Vasile Goldiș. Șase zile mai târziu, această declarație este citită în Parlamentul de la Budapesta de Alexandru Vaida-Voievod. În Transilvania, românii se organizează rapid. Consiliul Național Român Central, înființat în octombrie, din șase reprezentanți ai Partidului Național Român și șase ai Partidului Social-Democrat, preia controlul provinciei, profitând și de dezintegrarea rapidă a aparatului administrativ maghiar. Ungaria, independentă din 2 noiembrie 1918, încearcă să intre în negocieri cu Consiliul Național, dar acesta, prezidat de Ștefan Cicio-Pop, decide să convoace la 18 noiembrie/1 decembrie, la Alba Iulia, o Adunare națională a românilor din Transilvania și Ungaria (*doc 2 și 3*). La 1 decembrie 1918 (stil nou), în prezența a peste o sută de mii de participanți, cei 1 228 de delegați au votat unirea Transilvaniei cu România și au ales un Consiliu Dirigent, avându-l în frunte ca președinte pe Iuliu Maniu, menit să conducă provincia până la integrarea ei în regatul României.

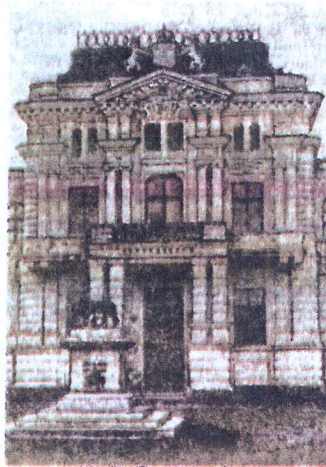
Anul 1918 se încheia așadar cu mari succese naționale. Înfăptuită pe câmpurile de luptă ale primului război mondial și sancționată de marile adunări populare de la Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia, marea unire a fost recunoscută, după o dură bătălie diplomatică, de tratatele de pace de la Saint-Germain (septembrie 1919), Neuilly (noiembrie 1919) și Trianon (iunie 1920) încheiate cu Austria, Bulgaria și, respectiv, Ungaria.

CERCETEAZĂ ȘI RĂSPUNDE

1 Desăvârșirea statului național unitar român

Găsește semnificația datelor istorice înscrise pe hartă.

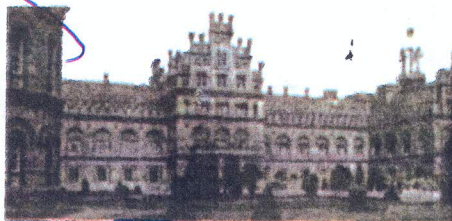
Sala Unirii din Alba Iulia

2 Clădirile unirii

Care sunt „zilele unirii” din cele trei provincii românești? Care dintre acestea se va impune ca ziua noastră națională?

Clădirea Sfatului Țării din Chișinău

Palatul Metropolitan din Cernăuți

3 Rezoluția adunării de la Alba Iulia din 18 noiembrie/1 decembrie 1918

- I. Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România.
- II. Adunarea națională rezervă teritoriilor sus indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituyentei, aleasă pe baza votului universal.
- III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român, Adunarea Națională proclamă următoarele:
 1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare [...].
 2. Egala îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională, pentru toate confesiunile de stat.
 3. Înfăptuirea desăvârșită a unui curat regim democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obștesc, egal, secret [...] pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani [...].
 4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.
 5. Reformă agrară radicală [...].
 6. Munciștirii industriale i se asigură aceleași drepturi și avantajii care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din Apus.

Care sunt principiile ce trebuiau să stea la baza statului unificat?

Studiu

Rezoluția de la Alba Iulia

Prin cei 1 228 de delegați care au participat la ea, Adunarea de la Alba Iulia a fost o adunare reprezentativă a întregii populații românești din Transilvania. Ea a decretat unirea cu România fără vreo influență externă, armata română intrând în Alba Iulia abia la 19 decembrie 1918. Rezoluția Adunării conține 9 articole. Art. I decreta unirea cu România, dar art. II stabilea o autonomie provizorie, adică o conducere de sine stătătoare a Transilvaniei până la deplina ei contopire cu țara mamă. Art. III proclama „principiile fundamentale ale noului stat: libertatea națională, libertatea confesională, regim democratic, libertatea presei, de asociere și conștiință, reforma agrară radicală, ca și o legislație muncitorească înaintată. Erau principiile pe care Adunarea voia să întemeieze statul rezultat din Unire. Art. IV–VIII prezentau concepția privind noua așezare a lumii după sângerosul război care tocmai se terminase. Art. IX declara constituirea Marelui Sfat Național ce trebuia să fie un parlament provizoriu al națiunii române din Transilvania. A doua zi, Marele Sfat Național compus din 250 de persoane a ales Consiliul Dirigent (alcătuit din 15 persoane), organul său executiv, care a guvernat Transilvania timp de 496 de zile.

Alba Iulia
1 Decembrie 1918

BILANT

Analize

Sistemul tratatelor de la Versailles s-a întemeiat pe dreptul voitei popoarelor sau pe dreptul fortei marilor puteri?

Temă de reflecție

România Mare era concepută numai ca o țară mai mare sau și ca un stat mai democratic (vezi doc 3)?

Exercițiul de sinteză

Argumentează în scris una dintre pozițiile:

- a) Primul război mondial a dus la dezintegrarea imperiilor multinaționale
- b) Prăbușirea imperiilor multinaționale s-a datorat luptei popoarelor subjugate.

RĂZBOIUL PENTRU ÎNTREGIREA NAȚIONALĂ

România în relațiile internaționale (1878-1914)

Recunoașterea independenței României a contribuit la o manifestare mult mai activă a diplomației românești în planul relațiilor internaționale. Astfel, în anul 1883 România a aderat la *Tripla Alianță* (o grupare de state, cu caracter politic și militar, formată din Germania, Italia și Austro-Ungaria). Tratatul de aderare era secret și avea un caracter defensiv. Rațiunile sale țineau de dorința României de a avea aliați în fața Rusiei și de a evita o dependență directă față de Austro-Ungaria.

În politica externă, România s-a străduit să dezvolte relații de bună vecinătate cu statele limitrofe, contribuind la menținerea stabilității în Europa și mai cu seamă în Balcani.

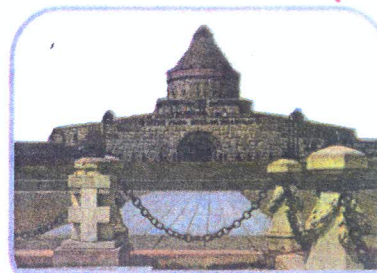
Pacea în zonă a fost întreruptă de *cele două războaie balcanice*, desfășurate în anii 1912-1913. România și-a declarat neutralitatea față de primul război balcanic, dar în condițiile lezării grave a intereselor sale, ea a intervenit în cel de-al doilea, împotriva Bulgariei. Ulterior, s-a încheiat *pacea de la București*, prin care *Cadrilaterul* (sudul Dobrogei) a intrat în componența României. Tratatul de pace mai prevedea și asigurarea libertății religioase și școlare pentru românii din Peninsula Balcanică. Participarea României la război împotriva Bulgariei, stat care se bucura de sprijinul Austro-Ungariei, a condus la o răcire a raporturilor dintre România și Tripla Alianță și la o apropiere a acesteia de *Antanta* (alianță politico-militară alcătuită din Franța, Anglia și Rusia).

Începutul primului război mondial; neutralitatea României (1914-1916)

Lupta dintre marile puteri pentru reîmpărțirea lumii și a coloniilor și manifestarea unor forme de naționalism intolerant (pangermanismul susținut de Germania și de Austria sau panslavismul promovat de Rusia) au constituit cauzele principale ale declanșării, în 1914, a primului război mondial. În luptă s-au angajat Puterile Centrale (mai puțin Italia, care a rămas neutră) și țările Antantei. Pretextul folosit de Austro-Ungaria și de Germania pentru a începe războiul l-a constituit asasinarea lui Franz Ferdinand, moștenitorul tronului Austro-Ungariei, în iunie 1914, la Sarajevo (Bosnia), de către un student sârb.

Poziția României față de războiul mondial a fost stabilită de *Consiliul de Coroană de la Sinaia*, ținut în 21 iulie/3 august 1914. În profida dorinței regelui *Carol I* de a intra în război alături de Puterile Centrale, Consiliul a decis *neutralitatea României*.

Neutralitatea a durat doi ani (1914-1916), timp în care statul român a acționat pentru pregătirea condițiilor intrării în război. În septembrie 1914 regele Carol I a murit și pe tron a

Mausoleul de la Mărășești

CUVINTE-CHEIE

Consiliu de Coroană = organ consultativ creat de regele Carol I, alcătuit din membrii guvernului, președinții celor două Camere ale Parlamentului, șefii partidelor politice, foștii prim-miniștri; era convocat în cazuri excepționale care necesitau o largă consultare politică;

urcat nepotul său de frate, *Ferdinand I*. Guvernul liberal, condus de *Ion I. C. Brătianu*, a purtat tratative secrete cu Antanta, astfel încât intrarea în război să se poată face într-un moment favorabil și cu foloasele cele mai mari cu putință.

În perioada neutralității, opțiunile oamenilor politici s-au manifestat în mod diferit: *germanofili* cereau ca țara să intre în război alături de Puterile Centrale, iar *antantofili*, foarte activi și beneficiind de sprijinul larg al opiniei publice, pledau pentru alăturarea României la Antanta.

SARCINI DE LUCRU

„Într-o vâltoare ca aceea a actualului război, în care harta lumii se preface, o țară ca a noastră, o țară cu aspirații naționale, nu poate să rămână neutră până la capăt, fără să-și compromită definitiv tot viitorul. Pe de altă parte, având drept ideal unitatea națională, suntem datori să urmărim realizarea lui... Iată de ce nu putem să mergem decât alături de aliați și în contra Puterilor Centrale... De aceea, chiar de ar fi să fim bătuți, prin faptul că patru din cele mai mari puteri ale lumii au recunoscut temeinic revindicările noastre naționale și au sfințit printr-un act solemn hotarele etnice ale românilor de peste Carpați, cauza românismului va face un pas înainte mai mare și mai însemnat decât oricând.”

Discursul lui Ion I.C. Brătianu în favoarea intrării în război alături de Antanta

1. Citiți discursul lui Ion I. C. Brătianu și explicați de ce acesta considera că România „nu poate să rămână neutră până la capăt”.
2. Ce avantaj ar fi avut România luptând împreună cu Antanta, chiar dacă aceasta ar fi pierdut războiul?

Intrarea României în război; operațiunile militare din 1916 și 1917

Tratatul României cu Antanta, semnat la 4/17 august 1916, recunoștea drepturile sale legitime asupra Transilvaniei, Banatului și Bucovinei și stabilea sprijinul pe care Antanta se obliga să-l acorde României.

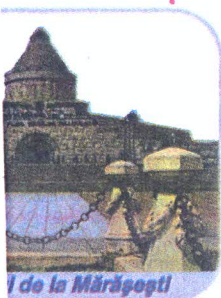
La 14/27 august 1916 România a declarat război Austro-Ungariei și trupele române au înaintat peste Carpați, fiind întâmpinate cu entuziasm de către românii transilvăneni. Declanșarea unei ofensive germano-bulgare în Dobrogea și înfrângerea de la *Turtucaia* au silit

armata română să se retragă din Transilvania, dând lupte grele împotriva trupelor germane și austro-ungare în trecătorile Carpaților. Retrăgându-se, armata română a evitat pericolul de a fi încercuită de forțele inamice, însă pierderea bătăliei de pe *Neajlov-Argheș* a fost urmată, la sfârșitul lunii noiembrie 1916, de ocuparea Bucureștiului de către armatele Puterilor Centrale. În această situație, regele, parlamentul și guvernul s-au retras la Iași, în Moldova. Două treimi din teritoriul țării au fost ocupate și în iarna lui 1916/1917 frontul s-a stabilizat în sudul Moldovei, pe o linie mergând de la curbura Carpaților la Dunăre.

După o iarnă dramatică, în anul 1917, armata română, refăcută cu sprijinul unei misiuni militare franceze conduse de generalul *Berthelot*, era pregătită din nou de luptă. Războiul s-a reluat cu înverșunare la 11/24 iulie 1917, când *Armata a II-a*, comandată de generalul *Alexandru Averescu*, a declanșat cu succes ofensiva de la *Mărăști*. La 6/19 august 1917 înclăștarea a atins punctul culminant la *Mărășești*, unde *Armata I*, condusă de generalii

Generalul Alexandru Averescu

I de la Mărășești

CHEIE

de Coroană =
ativ creat de regele
ăduit din membrii
președinții celor
ale Parlamentului,
or politice, foștii
era convocat în
onale care necesi-
nsultare politică;

arat neutralitatea
eselor sale, ea a
eiat *pacea de la*
onența României.
re pentru românii
ulgariei, stat care
or dintre România
-militară alcătuită

ei (1914-1916)

manifestarea unor
și de Austria sau
e declanșării, în
(mai puțin Italia,
a și de Germania
nd, moștenitorul
n student sârb.
Il de Coroană de
rol I de a intra în
niei
a acționat pentru
murit și pe tron a

Eremia Grigorescu și Constantin Cristescu, luptând cu un elan sublim, a oprit ofensiva inamică pornită de feldmareșalul Mackensen. O nouă ofensivă germano-austro-ungară a fost și ea zădărnicită de armata generalului Averescu în sectorul *Oituz*. În aprigele bătălii de la porțile Moldovei ostașii români au făcut din deviza „*Pe aici nu se trece!*” crezul lor suprem, reușind într-un moment de grea cumpănă să salveze existența statului român.

Pacea de la Buftea-București; reintrarea României în războiul pentru eliberarea Transilvaniei

Întruncât Rusia a încheiat cu Puterile Centrale Pacea de la Brest-Litovsk, România, rămasă singură să înfrunte un inamic cu mult mai puternic, a fost nevoită și ea să înceteze lupta. La 24 aprilie/7 mai 1918, guvernul condus de *Alexandru Marghiloman* a semnat cu Puterile Centrale *pacea de la Buftea-București*. Numită de istorici „*pacea odioasă*”, aceasta impunea României condiții foarte aspre: Austro-Ungaria ocupa crestele Carpaților; România renunța la Dobrogea în favoarea Bulgariei, țării noastre permițându-i-se accesul la Marea Neagră numai prin portul Constanța; României îi erau impuse convenții (agricolă, a petrolului, a pădurilor) care o puneau într-o dependență economică totală față de Germania. Tratatul mai prevedea demobilizarea armatei române și menținerea în țară a unor forțe militare de ocupație până la încheierea păcii definitive.

Victoriile Antantei, căreia încă din 1917 i se alăturase și S.U.A., au creat condiții favorabile pentru reintrarea României în război. La sfârșitul lunii octombrie, guvernul român prezidat de generalul *Constantin Coandă* a denunțat pacea de la Buftea-București și armata română, mobilizată din nou, a trecut pentru a doua oară Carpații în Transilvania.

SARCINI DE LUCRU

„... *La Șușița și Siret ați năruit sforțările groznice ale sălbatecului dușman, dovedind lumii întregi, o dată mai mult, că «nici pe aici nu se trece»...*

Scumpii mei ostași!... Eroismul vostru a cutremurat lumea și frumoasele noastre ținuturi... Țara vă mulțumește și vă admiră... Ziua de 6 (19) august a fost scrisă de voi cu litere de aur în cartea vitejiei neamului nostru...

Să trăiți, ostașii mei viteji, mândria și scutul fără seamăn al Patriei!”

Ordinul de zi dat de generalul Eremia Grigorescu la sfârșitul bătăliei de la Mărășești

Găsiți expresiile din acest admirabil text care evidențiază: 1) vitejia și patriotismul ostașilor români; 2) recunoștința patriei pentru bravura lor; 3) admirația lumii pentru strălucirile lor fapte de arme.

IDEI ESENȚIALE

România a luptat în primul război mondial alături de Antanta din dorința de a-i elibera pe românii aflați sub stăpânirea Austro-Ungariei și de a înfăptui întregirea națională.

În urma presiunilor Antantei („*acum ori niciodată*”), România a intrat în război într-un moment dificil, fără a dispune de o pregătire și de o tehnică militară adecvată. Acești factori, ca și disproporția fronturilor și neîndeplinirea obligațiilor asumate de Antanta, au cauzat înfrângerile din anul 1916.

Încercările grele prin care a trecut țara în timpul ocupației precum și eroismul ostașilor români în marile bătălii din anul 1917 au dovedit durabilitatea sentimentului național, aceștia constituind factori decisivi ai victoriei finale.

FORMAREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR

Premisele interne și externe

Desfășurată într-un cadru internațional favorabil, ca urmare a succeselor și a victoriei Antantei asupra Puterilor Centrale, lupta pentru unirea tuturor românilor într-un singur stat a intrat în toamna lui 1918 în faza finală.

Soarta imperiilor multinaționale, care înglobau un mare număr de români, era pecetluită. Astfel, constituirea Rusiei Sovietice în noiembrie 1917 a amplificat tendințele centrifuge ale popoarelor fostului imperiu țarist, dornice de a hotărî liber asupra viitorului lor. În toamna anului 1918 un proces revoluționar s-a desfășurat și în Austro-Ungaria, pe ruinele căreia s-au constituit state noi, Austria și Ungaria, în vreme ce popoarele oprimate au respins cu hotărâre încercările împăratului Carol I de a menține imperiul într-o nouă formulă confederativă. „*Cele 14 puncte*”, expuse încă din ianuarie 1918 de către președintele Wilson în fața Congresului S.U.A., stabileau clar că popoarelor din Austro-Ungaria trebuie să li se dea „*cea mai liberă posibilitate de dezvoltare independentă*”.

În anii războiului și cu deosebire după retragerea trupelor române, împotriva românilor din Transilvania s-a abătut un val de represalii: crearea așa-numitei „zone culturale”, spre frontiera cu România, menite să împiedice orice influență din partea statului român, obligarea intelectualilor români de a semna declarații de loialitate față de Ungaria, judecarea a numeroși preoți și învățători vinovați de „atitudine nepatriotică”. Atât în Transilvania, cât și în Bucovina și în Basarabia, s-a creat un larg curent de opinie în favoarea unirii acestor teritorii cu România.

Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România

Basarabia a fost primul teritoriu românesc cu care a început procesul întregirii naționale. În timpul agitațiilor produse de revoluția rusă, la Chișinău s-au constituit organisme care susțineau democratizarea și apărarea intereselor locuitorilor. În octombrie 1917, *Congresul ostașilor moldoveni* a declarat autonomia Basarabiei și a hotărât alegerea Sfatului Țării ca organ reprezentativ. O dată constituit, *Sfatul Țării* a proclamat, în decembrie 1917, *Republica Democratică Moldovenească*. Pentru a proteja viața și bunurile locuitorilor, președintele Sfatului Țării, *Ion Inculeț*, a solicitat sprijinul armatei române. La sfârșitul lui ianuarie 1918, două divizii de infanterie au intrat în Basarabia, punându-se la dispoziția organelor legal constituite. În 24 ianuarie/5 februarie 1918, Sfatul Țării a hotărât cu un consens unanim *declararea independenței Republicii Democratice Moldovenești*. Întrucât

Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia

CUVINTE-CHEIE

autodeterminare națională = principiu de bază al relațiilor internaționale conform cărui popoarele au dreptul de a-și decide singure soarta;

rezoluție = hotărâre luată în urma unei dezbateri colective (adunare populară, congres, conferință) care stabilește direcțiile de acțiune și obiectivele viitoare;

acest stat nu putea avea o existență viabilă, lipsindu-i atât organizarea, cât și condițiile care să-i asigure dezvoltarea ca stat, la data de 27 martie/9 aprilie 1918 Sfatul Țării a decis unirea Basarabiei cu România.

Bucovina a fost cel de-al doilea teritoriu românesc care, în toamna anului 1918, a hotărât să revină la patria-mamă. Mobilizați de ziarul „Glasul Bucovinei”, intelectualii români au convocat în octombrie 1918 *Adunarea Constituantă a Bucovinei*, care a ales *Consiliul Național Român* „spre a conduce poporul român din Bucovina și a-i apăra drepturile”.

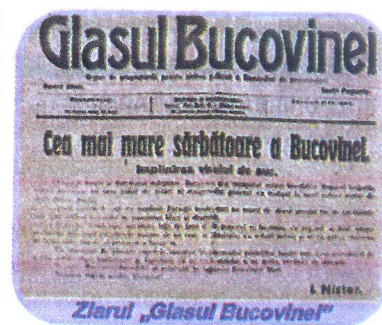
Confruntat cu violențele ostașilor ucraineni care se întorceau de pe front, guvernul instituit de Consiliul Național Român, în fruntea căruia se afla Iancu Flondor, a solicitat sprijinul armatei române. Drept urmare, o divizie de infanterie română a ajuns la Cernăuți, unde a fost „primită cu mare însuflețire de populație”. Congresul General al Bucovinei, întrunit în ziua de 15/28 noiembrie 1918, a adoptat cu unanimitate de voturi Declarația alcătuită de *Ion Nistor* și citită de *Iancu Flondor*, prin care s-a hotărât „unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare..., cu Regatul României”.

Procesul revoluționar care a cuprins Austro-Ungaria în toamna lui 1918 a avut ca urmare crearea unui cadru favorabil pentru *unirea Transilvaniei, Banatului și a „părților ungurești” cu România*.

Comitetul Executiv al Partidului Național Român, întrunit la Oradea, la sfârșitul lunii septembrie 1918, a proclamat *independența națiunii române* din Austro-Ungaria. Aceasta era o veritabilă declarație de autodeterminare națională și ea a fost prezentată de către *Alexandru Vaida-Voevod* în Parlamentul de la Budapesta.

La 30 octombrie/12 noiembrie 1918, la Budapesta s-a constituit *Consiliul Național Român Central (C.N.R.C.)*, format din șase reprezentanți ai Partidului Național Român și din șase reprezentanți ai Partidului Social-Democrat. Consiliul, care ulterior și-a stabilit sediul la Arad, și-a asumat rolul de organ reprezentativ al românilor transilvăneni. În județe, orașe și comune, puterea a fost preluată de consilii naționale, la dispoziția cărora se aflau gărzi naționale locale.

În această situație, s-a luat hotărârea convocării *Marii Adunări Naționale la Alba-Iulia* pentru ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918. La Adunare au participat 1228 de delegați aleși și peste 100.000 de oameni veniți din toate ținuturile Transilvaniei. Adunarea a fost prezidată de către venerabilul octogenar *Gheorghe Pop de Băsești*. Într-o atmosferă de sărbătoare și de bucurie imensă, a fost adoptată în unanimitate *Rezoluția* citită de *Vasile Goldiș*, care la punctul I prevedea unirea „*tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească... și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România*”. În ziua următoare au fost alese organele reprezentative provizorii, *Marele Sfat Național*, ca organ legislativ al puterii de stat, prezidat de *Gheorghe Pop de Băsești*, și *Consiliul Dirigent*, cu rol de organ executiv, avându-l în frunte pe *Iuliu Maniu*. O delegație alcătuită din episcopul ortodox *Miron Cristea*, episcopul greco-catolic *Iuliu Hossu*, *Vasile Goldiș* și *Alexandru Vaida-Voevod* a înmănat regelui Ferdinand, la București, Actul Unirii, pe care acesta l-a sancționat prin Decretul dat la 11 decembrie 1918.

Glasul Bucovinei

Al mare sărbătoare a Bucovinei

Impulsionat de un sentiment de unitate, glasul Bucovinei...
I. Nistor.

au de pe front, guvernul lancelu Flondor, a solicitat mână a ajuns la Cernăuți, sul General al Bucovinei, itate de voturi Declarația irât „unirea necondiționată mâniei”.

amna lui 1918 a avut ca ei, Banatului și a „părților

Oradea, la sfârșitul lunii Austro-Ungaria. Aceasta a fost prezentată de către

instituit Consiliul Național rtidului Național Român și l, care ulterior și-a stabilit omânilor transilvăneni. În onale, la dispoziția cărora

ări Naționale la Alba-Iulia re au participat 1228 de e ținuturile Transilvaniei. heorghe Pop de Băsești. : adoptată în unanimitate iirea „tuturor românilor din riilor locuite de dânșii cu tive provizorii, Marele Sfat eorghe Pop de Băsești, și ve Iuliu Maniu. O delegație -catholic Iuliu Hossu, Vasile l, la București, Actul Unirii, : 1918.

Semnificația istorică a Marii Uniri din 1918

Hotărâtă în mod democratic, Unirea se constituie într-un moment de culme al istoriei naționale a românilor. Având profunde determinații interne, documentele Unirii demonstrează o identitate deplină cu aspirațiile revoluționarilor de la 1848, cu ideologia europeană modernă bazată pe principiile echității și libertății naționale.

Împlinirea idealului istoric al Unirii a stimulat eforturile națiunii române în sensul punerii în valoare a resurselor de care dispunea noua Românie, al propășirii economice și al creării de instituții democratice adecvate statului unitar.

IDEI ESENȚIALE

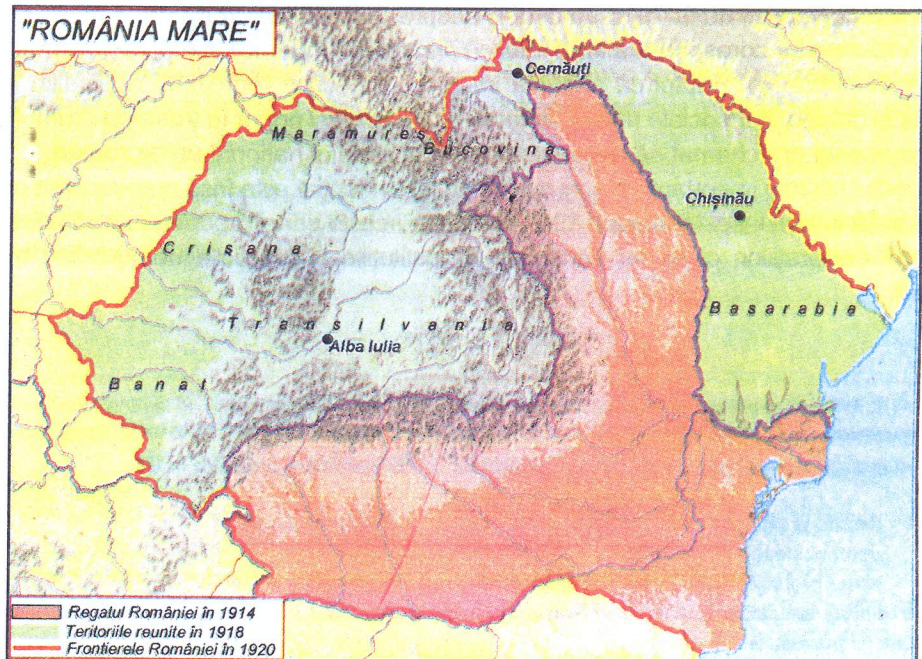
Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România s-a realizat pe cale democratică, deciziile fiind luate de către organele reprezentative liber alese ale locuitorilor din aceste teritorii.

Armata română a intrat în aceste provincii la chemarea organelor legal constituite și nu s-a amestecat în adunările plebiscitare care au hotărât Unirea.

Statul național unitar făurit în 1918 a stimulat eforturile națiunii române în direcția valorificării superioare a resurselor interne, a propășirii pe calea democrației și a afirmării vocației de pace a poporului român.

SARCINI DE LUCRU

1. Din ce rezultă caracterul democratic al procesului de formare a statului național unitar?
2. Ce semnificații are astăzi ziua de 1 Decembrie?
3. Alcătuiți o sinteză cu tema „Formarea statului național unitar român”, respectând următorul plan de idei: a) Unitatea națională – ideal al poporului român în epoca modernă; b) Contextul intern și internațional al desăvârșirii unității naționale a României; c) Caracterul democratic al procesului de înfăptuire a unității național-statale; d) Semnificația istorică a Marii Uniri din anul 1918.

● Formarea statului național unitar român (realizarea Marii Uniri – 1918)

Recunoașterea dreptului popoarelor la autodeterminare în urma revoluției bolșevice din Rusia și a înfrângerii Puterilor Centrale în 1918 a favorizat realizarea în 1918 a statului național unitar român prin unirea cu provinciile aflate sub stăpânire străină.

A. Basarabia

– În urma recunoașterii dreptului la autodeterminare al popoarelor din fostul Imperiu Țarist de către puterea comunistă instalată la conducerea Rusiei în 1917, Basarabia s-a proclamat autonomă (oct. 1917) și a fost ales Sfatul Țării ca adunare reprezentativă, condus de Ion Inuceț.

– În decembrie 1917, Sfatul Țării a proclamat Republica Democratică Moldovenească, declarată independentă în ianuarie 1918.

– La 27 martie 1918 Sfatul Țării votează la Chișinău unirea Basarabiei cu România.

B. Bucovina

– Se desprinde de Imperiul Austro-Ungar în condițiile destrămării acestuia în toamna 1918; totodată se confruntă cu pretenții de anexare din partea Ucrainei.

– În toamna 1918 se formează la Cernăuți Consiliul Național Român, în frunte cu Iancu Flondor iar la 15 noiembrie 1918, Congresul General al Bucovinei (alcătuit atât din români, cât și din reprezentanții altor naționalități din provincie) proclamă unirea Bucovinei cu România.

C. Transilvania

– La 29 septembrie 1918, Partidul Național Român a adoptat Declarația de autodeterminare a românilor din Transilvania, citită apoi în Parlamentul de la Budapesta de către deputatul român Al. Vaida-Voevod (*Declarația de la Oradea*).

– Încercând salvarea Imperiului Austro-Ungar, împăratul Carol I de Habsburg a lansat manifestul *Către popoarele mele credincioase*, propunând reformarea statului pe baze federale, prin acordarea autonomiei provinciilor, printre care și Transilvaniei; propunere rămasă fără rezultate concrete.

– La 30 octombrie 1918 se formează Consiliul Național Român Central (cu 6 membri din partea P.N.R. și 6 membri din partea Partidului Social-Democrat din Transilvania), care preia administrarea teritoriilor locuite de români, pe plan local ordinea fiind asigurată de gărzile românești.

– Negocierile purtate de C.N.R.C. cu guvernul maghiar în noiembrie 1918 au eșuat datorită propunerii maghiare de a recunoaște autonomia Transilvaniei doar în cadrul statului maghiar.

– C.N.R.C. a organizat la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918, Marea Adunare Națională a Românilor, care urma să decidă viitorul provinciei:

– au participat 1228 delegați ai C.N.R.C. și peste 100 000 de români din toată Transilvania;

– Adunarea a fost deschisă de Gh. Pop de Băsești;

– Rezoluția Unirii a fost citită de Vasile Goldiș.

– Până la integrarea deplină în cadrul statului român, Transilvania a fost condusă de:

– Marele Sfat Național, organ reprezentativ cu rol legislativ format din 250 membri;

– Consiliul Dirigent, organ executiv, cu rol de guvern provincial, format din 15 membri, condus de Iuliu Maniu și subordonat guvernului de la București.

● Caz de analiză

D. Rezoluția Unirii de la Alba Iulia

• Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918 a adoptat *Rezoluția Unirii Transilvaniei cu România*. Aceasta cuprindea atât exprimarea voinței de unire cu România, cât și un adevărat program politic ce avea în vedere modernizarea și democratizarea statului român unitar. Principalele prevederi conținute în document erau:

– libertatea și egalitatea tuturor naționalităților din statul român;

– recunoașterea dreptului utilizării limbii materne în administrație, justiție, învățământ;

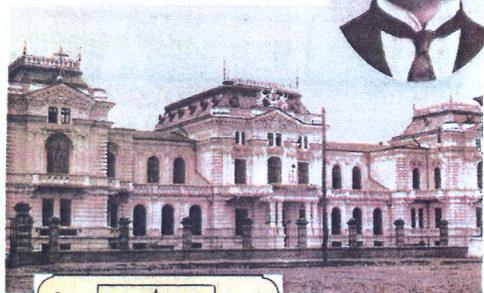
Marea Unire de la 1918

↑ La Marea Adunare de la Alba Iulia, din data de 1 decembrie 1918, au participat peste 100 000 de români, pentru a asista la momentul Marii Uniri.

Ion Inuleț, președintele →
Sfatului Țării

Ședința Sfatului Țării, Chișinău ↓

← Declarația de Unire a Sfatului Țării

Ziarul Glasul Bucovinei →
anunță unirea Bucovinei cu Țara.

Ziarul lui Constantin Stere, Lumina, anunță unirea Basarabiei cu România ↓

ISTORIE TRĂITĂ

La Alba Iulia, s-au strâns acum o săptămână mii de mii ale cetățenilor din toate cele aproape treizeci de comitate, cu preoții, cu învățătorii, cu căpeteniile lor obișnuite, care au făcut din cea mai călduroasă dorință a inimilor care nu mai bat astăzi o realitate. Unirea toți au voit-o, și mai ales aceia care, din neam în neam, au muncit și au suferit pentru că erau români și pentru a rămâna români. Să fim vrednici de ce avem!

(Nicolae Iorga, despre Marea Unire de la 1918)

MIRACULOSUL AN 1918: ROMÂNIA „DODOLOAȚĂ”

În istoria românilor, anul 1918 a avut o însemnătate deosebită. La începutul acestuia, România era o țară copleșită de război, ruinată, cu peste jumătate din teritoriul său aflat sub controlul trupelor Puterilor Centrale. Pe parcursul aceluiași an, prin voința românilor din teritoriile aflate până atunci sub stăpânire străină, s-a realizat unirea acestora cu Regatul României. Astfel, la finalul anului, România cuprindea între granițele sale toate provinciile locuite de români. Țara era acum, după expresia poetului Lucian Blaga, *dodoloață* – rotundă, întregită.

UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA

După mai bine de un secol de stăpânire străină, Basarabia a devenit autonomă în 1917, în condițiile prăbușirii și destrămării fostului Imperiu Rus. A fost ales Sfatul Țării, ca adunare reprezentativă a locuitorilor de pe acest teritoriu, apoi a fost proclamată Republica Democratică Moldovenească (decembrie 1917). Rolul de guvern al acesteia a fost încredințat unui Consiliu al Directorilor Generali. În ianuarie 1918, R. D. Moldovenească s-a declarat stat independent.

La 27 martie/9 aprilie, Sfatul Țării, întrunit la Chișinău sub conducerea lui Ion Inuleț, a votat unirea Basarabiei cu România. Actul Unirii a fost ulterior înmănat regelui Ferdinand I, iar în guvernul României au fost incluși doi reprezentanți ai Basarabiei: Daniel Ciugureanu și Ion Inuleț.

Se realiza astfel primul pas către Marea Unire.

UNIREA BUCOVINEI CU ROMÂNIA

La finalul Primului Război Mondial, Imperiul Austro-Ungar s-a destrămat, iar popoarele aflate sub stăpânirea acestuia și-au întemeiat state proprii. Locuitorii din Bucovina au decis desprinderea de Austria, confruntându-se însă, în scurt timp, cu pretențiile Ucrainei de a anexa acest teritoriu.

La 15/28 noiembrie 1918, Congresul General al Bucovinei, alcătuit atât din români, cât și din reprezentanții altor grupuri etnice din provincie, a proclamat „Unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României“. Actul Unirii a fost prezentat regelui României și, la fel ca în cazul Basarabiei, doi reprezentanți din partea Bucovinei, Iancu Flondor și Ion Nistor, au fost incluși în guvernul României. Acesta a fost al doilea pas către întregirea României.

UNIREA TRANSILVÂNIEI CU ROMÂNIA

În condițiile desființării Imperiului Austro-Ungar, românii din Transilvania (incluzându-i și pe cei din Crișana, Maramureș, Banat) au început, din toamna anului 1918, acțiunile pentru desprinderea de Ungaria și unirea cu România. S-a constituit Consiliul Național Român Central, care a preluat administrarea teritoriilor locuite de români, pe plan local ordinea fiind asigurată de gărzile românești, apoi s-a decis convocarea unei mari adunări la Alba Iulia, pentru data de 18 noiembrie/1 decembrie 1918.

La acest eveniment au luat parte 1228 de delegați aleși prin vot universal și peste 100 000 de români din toate zonele Transilvaniei; sosiți pentru a participa, într-o atmosferă de mare sărbătoare, la momentul unirii cu România.

Marea Adunare de la Alba Iulia a fost deschisă de Gh. Pop de Băsești, unul dintre veteranii mișcării naționale românești din Transilvania. Rezoluția Unirii a fost înmănată regelui Ferdinand de o delegație de oameni politici din Transilvania, iar în guvernul României au fost incluși trei reprezentanți ai teritoriilor unite cu România la 1 decembrie 1918: Vasile Goldiș, Ștefan Cicio-Pop și Alexandru Vaida-Voevod. Prin aceasta se încheia ultima etapă a formării statului național unitar român.

↑ Tărani din Poiana Sibiului manifestând pentru Unire

ISTORIE TRĂITĂ

Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918 decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România.

(Rezoluția Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, 18 noiembrie/1 decembrie 1918, fragment)

ISTORIE TRĂITĂ

În ziua Marii Uniri am cunoscut ce înseamnă entuziasmul național, sincer, irezistibil. Seara, în timp ce ne întorceam de la Sebeș [...] auzim „dintr-o curte, neașteptat, în noapte, un strigăt de copil: „Trăiască România dodoloață!“.

(după Lucian Blaga, Hronicul și cântecul vârstelor)

Episcopul Iuliu Hossu citește Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia. Singurele fotografii păstrate până azi de la Marea Adunare de la Alba Iulia au fost realizate de tânărul fotograf Samoilă Mârza. Abia revenit din război în satul său natal, Galtiu (jud. Alba), el a participat alături de alți săteni la adunarea de la 1 decembrie 1918.

↑ România între anii 1918 și 1940

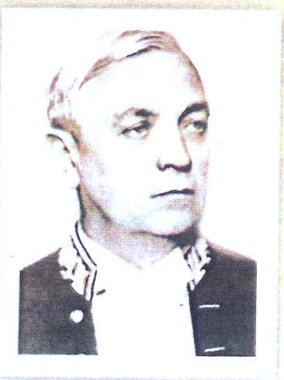
Scriitori și artiști în lupta pentru întregirea României

La Marele Război și la întregirea României au participat oameni de rând, politicieni, soldați ori ofițeri, dar și scriitori sau artiști. Dintre aceștia din urmă, unii au luptat pe front, alții au activat în spatele frontului, dar, în operele lor, cu toții au redat momente din lupta pentru realizarea unității naționale.

Camil Petrescu

*Scriitorul Camil Petrescu a luptat pe front încă de la începutul războiului. A fost rănit și luat prizonier, fiind declarat, din greșeală, decedat. A fost închis în lagărul de la Sopronyek (în Imperiul Austro-Ungar) până în anul 1918. El a descris experiența războiului în romanul *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*.*

Liviu Rebreanu

*Liviu Rebreanu a trăit la București, în timpul ocupației germane. Fratele său, Emil, a fost înrolat în armata austro-ungară. Pentru a nu fi nevoit să lupte împotriva românilor, el a dezertat, însă a fost capturat și condamnat la moarte. Povestea vieții acestuia a stat la baza personajului Apostol Bologa, din romanul lui Liviu Rebreanu, *Pădurea spânzuraților*.*

George Topîrceanu

*Poetul și scriitorul George Topîrceanu a luptat în armata română și, în anul 1916, în urma bătăliei de la Turtucaia, a fost luat prizonier. A povestit despre experiențele trăite în lagărele de pe teritoriul Bulgariei în operele *În gheara lor...* și *Pirin-Planina*.*

Foamea e un chin greu de suportat în primele zile de lagăr. Nevoia de hrană îți încleștează tot sufletul într-o preocupare unică, tiranică, de fiecare clipă. Nu te mai poți gândi la nimic. Pe urmă, treptat, chinul dispare; începi să te simți ușor, cu mintea limpede și liniștită – dar cu atât mai clar îți dai seama de primejdie.

(George Topîrceanu, *Pirin-Planina*)

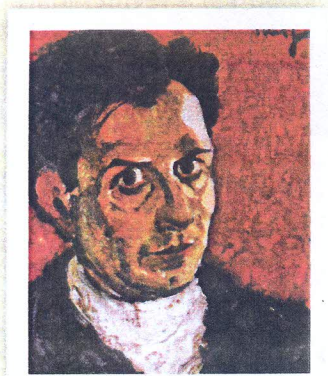
Octavian Goga

La începutul războiului, poetul Octavian Goga a luptat pe front alături de fratele său, Eugen. Apoi a fost transferat la biroul de comandă al armatei române, unde a avut un rol esențial în mobilizarea soldaților și în pregătirea Marii Uniri.

Acum când tunul nu mai bate
Pe culme, sus, la Mărășești,
Vorbesc tăceri înfricoșate
În largul țării românești.

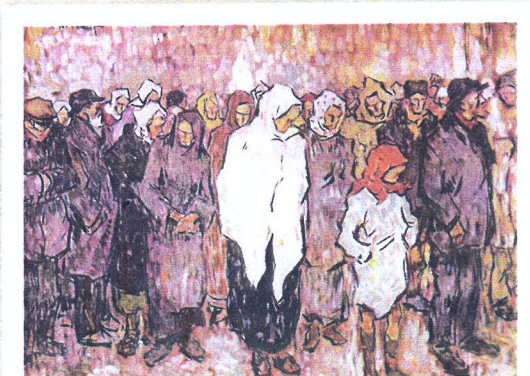
Întunecate valuri mute,
Fără de glas, fără auz,
Sunt mai grozave, mai temute,
Ca viforul de la Oituz.

(Octavian Goga, *Vae Surdis*)

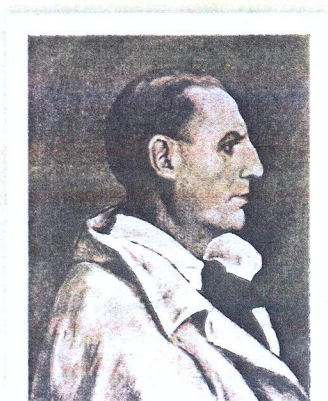

Nicolae Tonitza, autoportret

Pictorul Nicolae Tonitza a luptat în armata română în anul 1916. A fost luat prizonier și dus în lagărul de la Kirjali (Bulgaria).

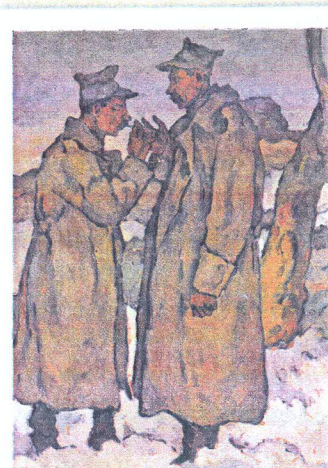

Nicolae Tonitza, →
Coadă la pâine

Ion Theodorescu-Sion,
autoportret

Ion Theodorescu-Sion a luptat în timpul Primului Război Mondial și a activat pe lângă Marele Stat Major al armatei române, realizând picturi inspirate din viața ostașilor români.

Ion Theodorescu-Sion, →
Doi camarazi

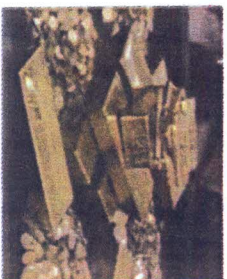
ISTORIA ALTEEL

TEZAURUL... PIERDUT

Pe fondul dezastrului militar din anul 1916, tezaurul național al României a fost trimis spre păstrare la Moscova. Acesta reprezenta patrimoniul istoric, artistic, financiar al României: stocul de aur al Băncii Naționale a României, bijuteriile Reginei Maria (evaluate în 1916 la 7.000.000 lei aur), piese arheologice rare, tablouri valoroase, colecții de documente și manuscrise valoroase, cărți rare ale Arhivelor Naționale și ale Academiei Române, obiecte de artă religioasă ale bisericilor și mănăstirilor din toată țara, colecții particulare de monede, bijuterii și multe altele.

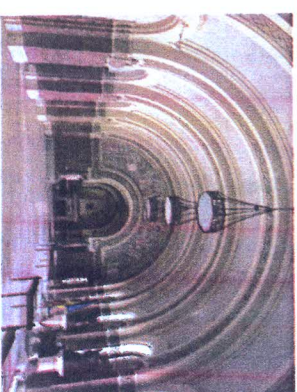
Procedura a fost una strictă, între autoritățile române și cele imperiale ruse semnându-se protocoale prin care guvernul imperial rus se angaja să asigure securitatea transportului de la Iași la Moscova, să asigure securitatea tezaurului pe timpul depozitării și, nu în ultimul rând, să înapoieze României după război tezaurul intact.

Tezaurul a fost transportat în 2 etape: decembrie 1916 – februarie 1917 și iulie – august 1917 cu trenul, primul transport cuprinzând 1740 deăzi, iar cel de-al doilea 188 deăzi aparținând BNR și 1635 deăzi ale Casei de Economii și Consemnațiuni.

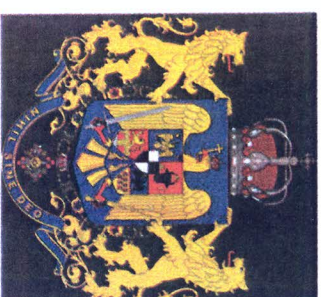

Dar tezaurul nu a mai ajuns întreg în România. În ianuarie 1918, în condițiile unirii Basarabiei cu România, noul guvern sovietic a rupt unilateral relațiile diplomatice cu statul român și, deși se angaja să conserve tezaurul românesc și să-l remită „în mâinile poporului român”, acest lucru nu s-a întâmplat. În 1935, după reluarea relațiilor diplomatice dintre România și URSS, marea putere din răsărit a restituit României unele bunuri din cel de-al doilea transport (1443 deăzi!), cuprinzând documente ale Arhivelor Naționale, ale Academiei Române, acte private de proprietate, precum și o serie de documente fără importanță. Lipseau lingourile și monedele de aur, peste 93 de tone de aur.

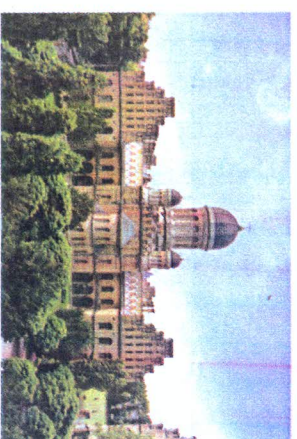
În 1956, România a mai primit de la URSS: 1350 de tablouri ale unor pictori români, 156 de icoane din secolele XVI-XVII, tezaurul arheologic „Cloșca cu pui” etc., în total, potrivit evaluărilor sovieticilor: 33 kg aur (din cele 93 de tone), 690 kg argint, 22,12 karate briliante, 30,30 karate rubine, 184,55 karate smaralde.

Sala Unirii din Alba Iulia
(jud. Alba)

Stema României Mari

Palatul metropolitan din Cernăuți, în care s-a votat unirea Bucovinei cu România